

Święty Roch

Rzeźba przedstawiająca Świętego Rocha Pustelnika wykonana w XIX w. w Zakładach Metalowych w Białogoniu. Ekspонат został podarowany muzeum przez znanego kieleckiego regionalistę Jerzego Fijałkowskiego.

Rzeźba, przeznaczona prawdopodobnie do ustawienia w przydrożnej kapliczce, jest przykładem sakralnej produkcji założonego w 1816 roku zakładu białogońskiego (początkowo jako huta następnie jako fabryka maszyn). W ramach tego rodzaju asortymentu wykonywano w zakładzie również nagrobki i ogrodzenia żeliwne. Święty Roch przedstawiony jest jako starszy mężczyzna z brodą ubrany w strój przypominający habit przepasany różańcem i trzymający krzyż. Na habicie można zauważyć muszle. Wizerunek ten odbiega od typowego sposobu przedstawiania świętego Rocha w ikonografii, gdzie ukazywany jest najczęściej jako młodzieniec, w stroju ubogiego pielgrzyma, wsparty na kiju, odsłaniający nogę z widoczną raną. Czasami towarzyszy mu opatrujący jego ranę anioł, ale najczęściej idzie przy nim pies, niosący chleb, na pamiątkę zwierzęcia, które karmiło go podczas choroby. Na płaszczu zazwyczaj znajduje się muszla służąca do czerpania wody. Najczęściej tego typu muszle kojarzone są z pielgrzymującymi do położonej w północno-zachodniej Hiszpanii miejscowości Santiago de Compostela, w której znajduje się grób Jakuba Apostoła Większego.

Kult świętego Rocha jako patrona od zarazy bardzo szybko rozprzestrzenił się po dziesiątkowanej epidemiami Europie. Od XV wieku należał do Czternastu Wspomożycieli. Ku jego czci wybudowano również tysiące kościołów i kaplic.

Święty Roch jest patronem Montpellier, Parmy, Wenecji oraz aptekarzy, lekarzy, ogrodników, rolników, więźniów, a także szpitali. Ponadto uważa się go za opiekuna zwierząt domowych. W Polsce czczony był w sposób szczególny na wsi ze względu na to, że chronił od zarazy ludzi, ale również zwierzęta.

Bartłomiej Tambor